

Remegés

Szenti Lilla tájábrázolásairól

A táj Szenti Lilla képzőművészetének egyik alapvető témája. Térábrázolásai mellőzik a perspektívát, főként absztraháló folyamatok szolgálatában állnak. Mélységek helyett sávok alakítják a kompozíciót. Tájai néhol a különböző anyagokkal való kísérletezés közegei, a tus vékony rétegeit a textil, az áttetsző műanyag, valamint a dekollázs agresszív felületei tagolják.

Azon fiatal alkotók szűk körébe tartozik, akik már jól felismerhető kézjeggyel rendelkeznek. Miniaturái kompozícióit erőteljes vonással osztja fel lenti és fönti szférákra. Ez a sajátos mozdulat számos kiskép után sem válik mechanikussá vagy görcsössé, mindig könnyed és spontán marad.

Világosra és sötétre redukált kompozíciói erőteljes asszociációs készséget igényelnek, intelligens, esztétikailag rendkívül érzékeny szemléltetőket vetelnek. Radikálisan leegyszerűsített, képzőművészeti alapelemekből álló munkái teljes bizonytalanságban hagyják a tapasztalatlan szemléltetőt. Erősen absztraháló alkotói folyamatának alapvető törekvései közé tartozik, hogy a legkevesebb képzőművészeti elem segítségével hozzon létre magas művészeti kritériumoknak megfelelő alkotást. A tájsorozatokat részben az a teremtő kíváncsiság hívta életre, amely a festékanyag különböző alapokon való viselkedését szeretné tanulmányozni.

A kognitív metaforaelméletek szerint az emberi képzelet az elvont alkotóművészet produktumait a testi és környezeti metaforák köré építi. Így az alul elhelyezett nehéz és sötét rész a föld képzetét, a felső, világos és könnyű sáv pedig a levegő érzetét kelti bennünk.

Alapfeltételezéseink szerint tájakat látunk, mivel a művész is ezen fogalmak mentén határozza meg a munkáit, saját értelmezésünket pedig hajlamosak vagyunk a művész identitásához kötve kialakítani. Pedig semmi sem igazolja, hogy kizárólag szülőföldünk, a Vajdaság természeti képződményei ezek. Az élővilág kidolgozatlansága nem ad egyetlen viszonyítási pontot sem, amely geográfiai távlatokat szabna.

Mikro- és makrovilág egybecsengésének játéka, hogy dimbes-dombos helyszínek és madártávlatok kapcsolódnak bennük össze.

A tájak, ha az ember által felfedezett környezetként is kezeljük őket, idegenségérzetet keltenek bennünk, mivel nem az *ismert* működésfolyamatait tükrözik. A hólyagos dombok és a zöldet sugárzó földek a tudományos fantasztikum által újonnan felfedezett földöntúli, cseppfolyós halmazállapotú szférák is lehetnének.

Tájképei romantikaparódiák is. A regényes hegycsúcsok és sűrű fenyőerdők ellenében illanékony vagy sötét és lápos, meddő tereket alkot, amelyek pillanatnyi különbségekkel sűrűsödnek és cseppfolyóssá válnak. A romantikát nemcsak vizualitásában, hanem szellemiségében is csúfolja.

Tusképeit nem egymagukban, elszigetelve, hanem a sorozat többi darabjához viszonyítva, mozgóképszerűen kell szemlélni. A kompozíció szinte mindig ugyanolyan arányok mentén építkezik. Az ismétlődés törékeny harmóniáját zúzzák darabjaira az egymás közötti apró eltérések, oldások és sűrítések, a remegés és a robbanás képze. Néhol egy elvékonyodó sárga vonal a fénysebesség irdatlan gyorsaságát viszi a rezgő tájakra. Feloldódik az általánosan elfogadott nézet, mely szerint a tájképek vizuálisan főként statikusak, a természet lassú változásának közegei lehetnek, ezzel szemben Szent Lilla munkái folyamatosan elszenvedik a mozgást és a sebességet.

A fellelhető perspektívák a filmművészet kezdetleges kameramozgásait alkalmazzák. A látkép süllyed és emelkedik, jobb és bal felé tolódik el, ezáltal a gyújtóponttól való hajszálnyi eltérések finom izgalma jön létre.

Sok szemlélő abba a hibába esik, hogy Szent Lilla munkáit Tarr Béla és Krasznahorkai László *Sátántangójának* lassú látképeivel veti össze. Az egyetlen aspektus, amely Szent Lilla munkáit a Tarr-filmek jeleneteihez hasonlítja, az a színek hiánya. A képeken kidolgozott vizuális világ néhol valóban sötét és nehéz, de távol áll tőlük a mozdulatlanság, mivel remegnek és magukba roskadnak, de ez a pillanat a szétvetülés előtti másodpercnyi stáció csupán. Miniaturái és nagyobb méretű képei sem tűrik meg magukban az organikus képződményeket – ellenben a filmmel. Az ember, mint a tájakat megalkotó *én*, egy másik alkotói fázisban érvényesül.

Sorozatai olyan nemzetközi és hazai képzőművészek poétikáit gyűjtik magukba, mint Mark Rothko, Szűts Miklós vagy Penovác Endre.

A tér élménye Szent Lilla készülő életművének jelentős témája. Fő érdeme, hogy a hatalmas hagyománnyal rendelkező, ám elévülő tájfestészetet műveli. Képei megfelelnek a magas művészi ízlésnek, főként egy szűk, hozzáértő réteghez szólnak. Meg kell becsülnünk tevékenységét, mivel állandó értékeket képvisel, és nem mulékony képzőművészeti divatirányzatoknak szeretne megfelelni.